

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

24 травня 2025 року, м. Луцьк

**СУЧАСНІ КРИЗОВІ ЯВИЩА В ЕКОНОМІЦІ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛКОВОГО,
КОНТРОЛЬНОГО ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ**

Тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції

**MODERN CRISIS PHENOMENA IN THE ECONOMY AND PROBLEMS OF
ACCOUNTING, CONTROL AND ANALYTICAL SUPPORT OF ENTERPRISE
MANAGEMENT**

Abstracts of the XVII International Scientific Conference

Випуск 17

Відділ іміджу і промоцій ЛНТУ
Луцьк – 2025

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет (м. Луцьк)
Університет національного і світового господарства (м. Софія, Болгарія)
Політехнічний інститут Браганси (м. Браганса, Португалія)
Старопольська Вища Школа в Кельце (м. Кельце, Республіка Польща)
Інститут туризму, підприємництва і сервісу (м. Душанбе, Республіка Таджикистан)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України (м. Київ)
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України (м. Київ)
Львівський торговельно-економічний університет (м. Львів)
Волинський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України (м. Луцьк)
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ЛНТУ (м. Луцьк)
Волинська обласна громадська організація «Перспективи Волині» (м. Луцьк)
Європейський аналітичний центр (м. Київ)

24 травня 2025 року, м. Луцьк

**СУЧАСНІ КРИЗОВІ ЯВИЩА В ЕКОНОМІЦІ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВОГО,
КОНТРОЛЬНОГО ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ**

Тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції

**MODERN CRISIS PHENOMENA IN THE ECONOMY AND PROBLEMS OF
ACCOUNTING, CONTROL AND ANALYTICAL SUPPORT OF ENTERPRISE
MANAGEMENT**

Abstracts of the XVII International Scientific Conference

Випуск 17

Відділ іміджу і промоцій ЛНТУ
Луцьк – 2025

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Луцького національного технічного університету,
протокол № 11 від 24.06.2025 р.*

Редакційна колегія: **головний редактор** – д.е.н., професор *Вахович І.М.* (Україна); **відп. редактори** – д.е.н., професор *Лютак О.М.* (Україна); д.е.н., професор *Ковальська Л.Л.* (Україна); к.е.н., доцент *Нужна О.А.* (Україна), д-р, професор *Башева С.А.* (Болгарія); д-р, професор *Гжегож Зажонц* (Польща); д-р, професор *Луїс Фролен Рібейро* (Португалія); д.е.н., к.е.н., професор *Бабіч І.І.* (Україна); к.е.н., доцент *Голячук Н.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Жураковська І.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Зеленко С.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Карімов Б.Х.* (Таджикістан); д.е.н., професор *Кузьмак О.І.* (Україна), к.е.н., доцент *Московчук А.Т.* (Україна); к.е.н., доцент *Нагірська К.С.* (Україна); к.е.н., доцент *Писаренко Т.М.* (Україна); к.е.н., доцент *Сидоренко Р.В.* (Україна); к.е.н., доцент *Талах Т.А.* (Україна); к.е.н., доцент *Тлущкевич Н.В.*; к.е.н., доцент *Чудовець В.В.* (Україна)

С 78 **Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством:** матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції (24 травня 2025 р). відп. ред. О.А. Нужна. Вип. 17. Луцьк: ВІП ЛНТУ, 2025. 566 с.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством», що була проведена кафедрою обліку і аудиту факультету бізнесу та права Луцького національного технічного університету у травні 2025 року. У публікаціях висвітлено шляхи удосконалення теорії обліку в умовах глобалізації економіки; теоретико-методологічні передумови гармонізації системи фінансового обліку та звітності; управлінський облік і контроль через призму філософії конструктивізму; аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання; оптимізацію оподаткування діяльності суб'єктів господарювання; малий бізнес: регіональні і галузеві особливості; сучасні проблеми та перспективи розвитку економічного контролю; цифровізацію обліку, контролю, аудиту та оподаткування: нові можливості та перспективи розвитку; економіко-математичне моделювання в обліково-аналітичних системах; регіональні і глобальні проблеми розвитку економіки; грантрайтинг та управління проектами в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку

Для викладачів, науковців, аспірантів, здобувачів наукового ступеня і всіх, хто цікавиться актуальними проблемами і перспективами розвитку обліку, оподаткування, контролю, аналізу та аудиту.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Мазурик В.Р. Синергія інтегрованої звітності та стратегічного обліку в управлінні компанією	294
Маліцький Р.І. Аудит економічної безпеки інформаційного підприємства	297
Маркова С. В., Бондарчук В. Управлінський облік витрат на адаптацію персоналу в умовах зміни локації підприємства через воєнні дії	299
Марченко Н.А., Клименко Т.В., Прикордонні території у період повномасштабної війни в Україні	302
Матрос О.М. Вузькі місця оподаткування малого бізнесу та шляхи їх оптимізації	305
Меліхова Т.О., Меліхов Є.В., Сичова А.В. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку	308
Меліхова Т.О., Пахота М.С. Сучасні методи бухгалтерського обліку	311
Мельниченко М.В., Крочак Є.І. Проблеми обліку витрат на утримання автотранспорту підприємства	315
Михайловина С.О. Організація обліку в умовах цифровізації: сучасні підходи та інструменти автоматизації	317
Михалевич С.Г. Норми витрачання виробничих запасів та особливості їх встановлення на швейних підприємствах	320
Мокієнко Т.В., Зуб В.В. «MASTER:Бухгалтерія» як інструмент цифрової трансформації бухгалтерського обліку у малому та середньому бізнесі	322
Мокієнко Т.В., Калініченко А.С. «MASTER:Бухгалтерія» - українська відповідь на виклики цифрової епохи	324
Морозюк О.О. Інноваційні підходи до аналізу ефективності використання основних засобів в умовах цифрової трансформації	327
Московчук А.Т. Аналіз господарської діяльності і бізнес-аналітика: порівняльна характеристика та доцільність використання	329

Сучасні кризові явища в економіці та проблеми облікового, контрольного та аналітичного забезпечення управління підприємством

2. Гуренко Т. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. №36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1153/1111> (дата звернення: 25.04.2025).

3. Балашов Г.Б., Федорчак О.Є. Принципи обліку та оподаткування в умовах військового стану *П ECONOMICS: time realities* 2024. №1(71), С. 96-102.

УДК 332:336

Марченко Н.А., к.е.н., доцент

Клименко Т.В., к.е.н., доцент

ЗВО «Університет трансформації майбутнього»

(м. Чернігів)

ПРИКОРДОННІ ТЕРИТОРІЇ У ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Початок повномасштабного вторгнення північного географічного сусіда у лютому 2022 року вніс важкі корективи в життя всієї України, проте найбільш кардинального впливу реалій зазнали саме прикордонні території. Ці регіони першими прийняли на себе удар наступу, а згодом постійно залишаються під безпосередньою загрозою нових атак, руйнування інфраструктури та соціально-економічної нестабільності. Тому такі території потребують особливої уваги у контексті дослідження проблемних зон і пошуку шляхів виходу з кризових ситуацій.

З початком повномасштабної війни прикордонні області України (зокрема Донецька, Луганська, Сумська, Харківська та Чернігівська) зазнали значних руйнувань. Було пошкоджено або знищено не лише дороги, мости, електро- та водопостачальні мережі, підприємства, а й житлові будинки, лікарні, школи, дитячі садки. Руйнування критичної інфраструктури спричинило гуманітарну кризу, яка проявляється в нестачі питної води, медикаментів, їжі та базових засобів для повсякденного життя.

Значна частина населення прикордонних регіонів була змушена покинути свої домівки, набувши статусу внутрішньо переміщених осіб (ВПО), що створило додаткове навантаження на міста, які прийняли переселенців. Громадські організації та соціальні служби зіткнулися з потребою не лише забезпечення базових потреб ВПО, а й їхньої інтеграції в нові громади.

Підтримка прикордонних територій має стратегічне значення.

По-перше, це важливий чинник національної безпеки: стабільність цих територій створює додатковий захисний бар'єр. По-друге, економічне відновлення прикордонних областей сприяє зміцненню загальної економічної ситуації в країні.

Окрему увагу слід приділяти психологічній підтримці населення, яке перебуває в стані постійного стресу через бойові дії. Забезпечення психологічної стабільності громадян шляхом надання психологічних і соціальних послуг є критично важливим для збереження людського капіталу.

В умовах війни прикордонні території вимушені адаптуватися до нових реалій. Місцеві підприємства, за можливості, намагаються переходити на дистанційні формати роботи або змінювати профіль діяльності, зокрема, виробляти продукцію для забезпечення військових і гуманітарних потреб. Широко впроваджуються інтернет-технології для надання адміністративних послуг, медичних консультацій та організації дистанційного навчання.

Важливим напрямом адаптації також є зміцнення системи безпеки: активізується діяльність підрозділів територіальної оборони та цивільного захисту, впроваджуються сучасні системи екстреного сповіщення населення про небезпеки.

Для забезпечення безперервності освітнього процесу в закладах освіти в умовах воєнного стану та постійних обстрілів на окремих територіях, Уряд України затвердив постанову, якою розподілив на 2024-2025 навчальний рік додаткову дотацію з державного бюджету до місцевих бюджетів. Зокрема, передбачено збільшення фінансування на 5 млрд грн для облаштування укриттів у закладах загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти на прифронтових і прикордонних територіях, а також виділено 215 млн грн на придбання шкільних автобусів [1].

Окремої уваги потребують видатки на зміцнення обороноздатності та будівництво військових об'єктів у прикордонних регіонах. Цей напрям є фактично одним з ключових пріоритетів державного бюджету України, оскільки забезпечує фінансування базових умов для утримання оборонних позицій і стримування агресії з боку противника.

Так експерт шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» SALAR International Ігор Онищук зазначив, що основне фінансове навантаження на сферу оборони бере на себе державний бюджет, тоді як місцеві бюджети переважно відповідають

за освіту та житлово-комунальне господарство. При цьому саме бюджети територіальних громад демонструють стабільну динаміку зростання, хоча на прифронтовних територіях темпи надходжень залишаються нижчими, ніж, наприклад, в центральних регіонах [2].

Серед основних напрямів фінансування обороноздатності прикордонних областей варто виокремити: будівництво та модернізацію оборонних споруд; підготовку особового складу та підрозділів територіальної оборони; посилення матеріально-технічної бази військових частин; розвиток військової інфраструктури та логістичних спроможностей.

Серед стратегічних напрямів розвитку прикордонних територій передусім виділяється відновлення інфраструктури. Важливим завданням є ремонт і будівництво критичної інфраструктури, зокрема систем водотопа та енергопостачання, доріг і мостів. Не меншої уваги потребує відновлення житлового фонду та соціальної інфраструктури (школи, дитячі садки, лікарні, заклади культури). Саме ці елементи створюють базу для повернення населення та відновлення нормального життя.

Важливим напрямом є економічне стимулювання. Для відродження прикордонних регіонів необхідно створити сприятливі умови для інвесторів, зокрема через підтримку малого та середнього бізнесу, розвиток аграрних кластерів і запровадження спеціальних економічних зон із податковими пільгами та іншими інструментами заохочення.

Окремої уваги потребує соціальна підтримка населення. Необхідно розширити програми працевлаштування, професійної підготовки та перепідготовки, у тому числі для ВПО. Важливо також забезпечити психологічну підтримку, соціальну реабілітацію та сприяти інтеграції людей в місцеві громади, особливо в умовах постійного стресу та невизначеності.

Ще одним критично важливим напрямом є посилення безпеки та обороноздатності. Потребує розвитку система територіальної оборони, зміцнення прикордонної служби, впровадження сучасних засобів моніторингу та охорони кордонів. Ефективна комунікація з цивільним населенням і побудова чітких механізмів взаємодії в умовах загроз забезпечують кращу координацію дій у кризових ситуаціях.

Комплексний підхід до розвитку прикордонних територій в умовах війни є ключовим елементом забезпечення стабільності та відновлення цих регіонів. Реалізація системних заходів у сферах

економіки, соціальної політики та безпеки є необхідною умовою для нормалізації повсякденного життя, зміцнення державного суверенітету та відновлення довіри громадян до інституцій влади. Особливо важливими в цьому контексті є витрати на обороноздатність, які гарантують захист державного кордону та створюють фундамент для збереження миру та безпеки в країні.

Література

1. Навчальний рік 2024/2025: 7,5 млрд грн на укриття, 1,2 млрд грн – придбання шкільних автобусів. *Урядовий портал: веб-сайт*. URL: <https://surl.lt/gdchiq>
2. Місцеві бюджети під час війни: як виконуються та якого законодавства потребують (19.04.2024). *Децентралізація: веб-сайт*. URL: <https://decentralization.ua/news/17963>

УДК 657

Матрос О.М., к.е.н., доцент
Уманський національний університет

ВУЗЬКІ МІСЦЯ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ОПТИМІЗАЦІЇ

Малий бізнес у сучасних умовах є важливою складовою економіки, однак стикається з низкою проблем в оподаткуванні. Комплексна діагностика податкової системи, що проводиться вперше з 2015 р., дозволяє виявити «вузькі місця» у роботі механізмів оподаткування малого підприємництва. Зокрема, на спрощеній системі оподаткування станом на 01.01.2025 працює понад 1,6 млн фізичних осіб-підприємців [2], тож недосконалість податкового регулювання в цій сфері може істотно впливати на економічне зростання. Експерти вже відзначають, що для виявлення і усунення проблем необхідна тісна взаємодія бізнесу, податкових органів та аналітиків/

Суттєвими «вузькими місцями» податкової системи для малих підприємств є:

- обмеження граничного доходу, що дозволяє працювати на спрощеній системі, авансове формування податку, а також фактичне збільшення оподаткування (6% (5+1) від доходу);
- високі соціальні внески (ЄСВ) та інші обов'язкові платежі, що створюють значний фіскальний тягар на одиницю прибутку підприємця;